

Preses relīze

Luksemburgā, 2022. gada 6. jūlijā

Revidenti apšaubu ES sabiedrības virzītas vietējās attīstības pieejas iznākumu

LEADER programma, ko ieviesa 1991. gadā, ir ES līdzdalības un augšupēja politika lauku attīstības jomā un ir veicinājusi vietējā līmeņa iesaisti. Taču tās pieeja ir dārga, un tās apstiprināšanas process ir lēns. Vairāk nekā desmit gadus pēc pirmās revīzijas veikšanas Eiropas Revīzijas palātas (ERP) šodien publicētajā īpašajā ziņojumā ir secināts, ka ir maz pierādījumu, kas liecinātu, ka **LEADER** pieejas ieguvumi atsver saistītās izmaksas un riskus.

ES ir izmantojusi **LEADER** pieeju (zināma kā sabiedrības virzīta vietējā attīstība) projektiem lauku, pilsētu un piekrastes teritorijās, un periodā no 2014. līdz 2020. gadam ES plānoja sniegt finansējumu līdz pat 9,2 miljardu EUR apmērā. Ar šo pieeju ir paredzēts izmantot vietējo kopienu speciālās zināšanas un pieredzi, lai noteiktu to attīstības vajadzības. Vietējām rīcības grupām ir izšķiroša nozīme šajā procesā: tās sniedz ieguldījumu vietējās attīstības stratēģijas izstrādē un ir atbildīgas par tādu projektu uzsākšanu un izvēršanu, kas risina reālas vietējās vajadzības. Lai gan **LEADER** pieeja šķiet pievilcīga “uz papīra”, paliek jautājums, vai šī pieeja ir bijusi arī “reāli” lietderīga.

“LEADER pieeja tika izstrādāta ar slavējamu mērķi: veicināt iesaisti un iespēju nodrošināšanu vietējā līmenī ES lauku reģionu labā” sacīja par revīziju atbildīgā ERP locekle Eva Lindström. *“Tas rada papildu izmaksas un riskus, kas varētu būt pamatoti, ja pieeja sniegtu papildu ieguvumus salīdzinājumā ar citiem ES izdevumu programmu veidiem. Diemžēl mēs neguvām taustāmus pierādījumus tam, ka tas tā bija: daudzus no mūsu izskatītajiem projektiem varētu finansēt ar zemākām izmaksām no citiem ES fondiem.”*

Revidenti atzīst, ka **LEADER** pieeja veicina vietējā līmeņa iesaisti. Tomēr vietējās rīcības grupas bieži vien nav reprezentatīvas, jo joprojām ir nepietiekami pārstāvētas sievietes un jaunieši. **LEADER** līdzdalības pieeja paredz lielas administratīvās un pamatdarbības izmaksas. Līdzdalības pieeja ietver darbības, kuru mērķis ir iesaistīt vietējo sabiedrību un atbalstīt pieteikumu iesniedzējus, un ietver papildu administratīvās prasības salīdzinājumā ar vispārējām izdevumu programmām. Saskaņā ar Eiropas Komisijas datiem līdz 2020. gada beigām šīs izmaksas kopumā sasniedza vairāk nekā 1 miljardu EUR (t. i., ceturto daļu no kopējiem izdevumiem). Revidenti norāda, ka projektu pieteikumu iesniegšanas un apstiprināšanas process, kas var ietvert līdz pat astoņiem posmiem, joprojām ir pārāk sarežģīts un lēns. Tāpēc dalībvalstis ir izmaksājušas

Šī preses relīze sniedz kopsavilkumu par Eiropas Revīzijas palātas sagatavoto īpašo ziņojumu. Tā pilns teksts ir pieejams Palātas tīmekļa vietnē www.eca.europa.eu.

ECA Press

12, rue Alcide De Gasperi – L-1615 Luxembourg

E: press@eca.europa.eu @EUAuditors eca.europa.eu

finansējumu tikai 39 % projektu, un viena no tām (Slovākija) vispār nav finansējusi nevienu projektu.

Savā ziņojumā revidenti vērs uzmanību arī uz to, kā tiek izmantots finansējums. Dažās ES valstīs, piemēram, Vācijā, *LEADER* pieejas vai sabiedrības virzītas vietējās attīstības finansējums ietvēra tādus projektus kā ciematu ceļi, ielu apgaismojums vai bērnodārzi, kas parasti ir likumā noteikti uzdevumi, kuri jāveic valsts, reģionālajām vai pašvaldību iestādēm. Turklāt atbalstītos projektus, piemēram, traktoru iegādi lauksaimniekiem, dažkārt varētu labāk un konkrētāk risināt ar lauku attīstības pasākumiem, kas nav saistīti ar *LEADER*, un ar citām ES izdevumu programmām.

Kopumā revidenti secina, ka ir maz pierādījumu, kas liecinātu, ka *LEADER* pieejas papildu ieguvumi attaisno tās izmaksas salīdzinājumā ar citiem finansējuma veidiem. Eiropas Komisija pašlaik pārbauda *LEADER* atbilstību, efektivitāti, lietderību, saskaņotību un pievienoto vērtību. Taču tās novērtējums tiks publicēts ne agrāk kā nākamajā gadā. Ņemot vērā saistītās papildu izmaksas un riskus un to, ka joprojām nav pierādāmu ieguvumu, ES revidenti aicina veikt *LEADER* un sabiedrības virzītas vietējās attīstības pieejas rūpīgu un padziļinātu novērtējumu.

Vispārīga informācija

2014.–2020. gada periodā *LEADER* pieeja bija obligāta visu lauku attīstības programmu daļa. Kopš tā laika ES tiesību aktos ir noteikts, ka ES dalībvalstīm, izņemot Horvātiju, vismaz 5 % no lauku attīstības finansējuma ir jātērē *LEADER*.

Īpašais ziņojums 10/2022 "*LEADER un sabiedrības virzīta vietējā attīstība veicināja vietējā līmeņa iesaisti, taču joprojām nav pietiekamu pierādījumu par papildu ieguvumiem*", ir pieejams ERP tīmekļa vietnē (eca.europa.eu).

Šī revīzija ir arī turpinājums iepriekšējam īpašajam ziņojumam "[LEADER pieejas īstenošana lauku attīstībā](#)" kas tika publicēts 2010. gadā.

Ar īpašajiem ziņojumiem ERP iepazīstina Eiropas Parlamentu un ES Padomi, kā arī citas ieinteresētās personas, tostarp valstu parlamentus, nozaru ieinteresētās personas un pilsoniskās sabiedrības pārstāvjus. Lielākā daļa no mūsu ziņojumos sniegtajiem ieteikumiem tiek ieviesta.

Kontaktinformācija presei:

ERP preses birojs: press@eca.europa.eu

- Vincent Bourgeois: vincent.bourgeois@eca.europa.eu - Mob. tālr.: (+352) 691 551 502
- Damijan Fišer: damijan.fiser@eca.europa.eu - Mob. tālr.: (+352) 621 552 224
- Claudia Spiti: claudia.spiti@eca.europa.eu - Mob. tālr.: (+352) 691 553 547